

การศึกษาเรื่องวิถีชุมชนและรูปแบบการเรียนรู้เกษตรยั่งยืนตามแนวคิดเศรษฐกิจแบบพอเพียง เป็นการเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนบ้านป่าไผ่ที่มีวัตถุประสงค์การศึกษาคือ 1) เพื่อศึกษาวิถีชุมชนในการจัดการระบบการเกษตรของชุมชน 2) เพื่อศึกษากระบวนการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้เกษตรยั่งยืนของชุมชน 3) เพื่อศึกษาการเรียนรู้รูปแบบการเกษตรที่ยั่งยืนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและการศึกษาเชิงสำรวจรวบรวมข้อมูลโดยจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกต ข้อมูลได้รับจากการตรวจสอบแยกแยะเป็นหมวดหมู่ วิเคราะห์ และนำเสนอโดยการบรรยายผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. วิถีชีวิตของชุมชนบ้านป่าไผ่ที่มีความสัมพันธ์กับการทำการเกษตร

รูปแบบการเกษตรแบบดั้งเดิมเป็นการผลิตของชุมชนตั้งแต่อดีตเป็นรูปแบบการทำการเกษตรแบบยังชีพมีการพึ่งพาอาศัยทรัพยากรป่าไม้วิถีการผลิตขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ธรรมชาติ วัฒนธรรม และความเชื่อท้องถิ่น ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างคนกับธรรมชาติ

รูปแบบการเกษตรเชิงพาณิชย์ที่มีรูปแบบการผลิตที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการพัฒนาที่มุ่งเน้นการผลิตเพื่อเศรษฐกิจซึ่งเป็นการตอบสนองต่อคนภายนอกชุมชน รูปแบบการทำการเกษตรของชุมชนเริ่มมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตที่เคยอาศัยจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นการทำในเชิงการค้ามากยิ่งขึ้น

รูปแบบการทำการเกษตรเชิงอุตสาหกรรมทำให้วิถีชีวิตของชุมชนที่อาศัยเศรษฐกิจจากภายนอกวิถีการผลิตปรับเปลี่ยนซึ่งเป็นการมุ่งเน้นแต่การเพิ่มผลผลิตสภาพทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมเกิดปัญหาหนี้สินจากภาคการเกษตรก่อให้เกิดวิกฤตการณ์การแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ

รูปแบบการทำการเกษตรแบบพอเพียงจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชนเป็นเหตุผลที่ทำให้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตที่เกิดจากระบบการพัฒนาแบบคิดของชุมชนใน

รูปแบบลักษณะการทำเกษตรที่พึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติการเรียนรู้เกษตรพอเพียงเป็นอีก
รูปแบบหนึ่งที่สร้างความมั่นคงทางการดำเนินชีวิต

2. กระบวนการเรียนรู้การเกษตรของชุมชนเกิดจากการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดจาก
การน้อมนำเอาแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาปรับใช้เพื่อดำรงอยู่
ภายใต้วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อท้องถิ่นซึ่งมีความสัมพันธ์ผ่านการกล่อมเกล่าเป็น
รูปแบบการดำเนินชีวิตที่มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมในการเรียนรู้ของชุมชนบ้านป่าไผ่จึงมี
อิสระในการเรียนรู้ทำให้ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการที่ชุมชนประยุกต์ใช้เป็นผลต่อการดำเนินชีวิต
ของชุมชน

3. การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเป็นการเสริมสร้างระบบคิดของ
ชุมชนในการจัดการทรัพยากรทางการเกษตรโดยนำความรู้จากนอกชุมชนมาเป็นการต่อยอดองค์
ความรู้เดิมในการพัฒนารูปแบบการเกษตรซึ่งเป็นการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ทำให้เกิดเป็นสังคม
แห่งการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้ของชุมชนก่อให้เกิดกระบวนการคิดจัดการการเกษตรที่มีการ
พัฒนาจากองค์ความรู้เดิมภายใต้การดำรงชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การ
ทำการเกษตรที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาจากองค์ความรู้เดิมเป็นความรู้ของชุมชนในการจัดการ
การเกษตรที่ยั่งยืนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

The purposes of this qualitative study were to investigate: 1) community way
of life on the management of agricultural system; 2) sustainably agricultural learning process of
the community; and 3) model of sustainably agricultural learning under Sufficiency Economy.
Data collection was done through in-depth interview and observation. Obtained data were then
sorted into groups and analyzed. Results of the study revealed the following:

1. Way of life in Baan Paphai Community that had relationship with farming

In the past, Baan Paphai community did traditional farming of subsistence
farming. Their lives were dependent on forest resources and methods of production were also
dependent on environment, culture, and local beliefs. This resulted in the relationship between
humans and nature.

Presently, it had been changing into commercial farming which meets the
needs of people outside the community. Thus, the form of farming in the community had
changed from subsistence farming to commercial farming.

Agro-industry made the community be dependent on economy outside the
community. Besides, production method was changed aiming at an increase of yields. This
caused determination of natural environment, resulting in debts arised from the agricultural
sector. Also, there was a problem in natural resource scrambling.

Subsistence farming in the community was a reason to adjust production form
occurring from the process of thinking development of the community. It was in the form of

farming which was dependent on natural resource learning of the community. This created security in earning a living.

2. Agricultural learning process of the community arised from the development of knowledge due to the application of the initiative guidelines of His Majesty the King in the community way of life. This adaptation was under way of life, culture, tradition, and local beliefs which were related to the nurture of these things to be appropriate with the community condition on learning. Thus, Baan Paphai community had freedom to learn and applied what they had learned to the community way of life.

3. Learning process reinforcement of the community was the reinforcement of thinking process of the community for the management of natural resources. Knowledge obtained outside the community was used for the supplementation of existing knowledge for the development of farming forms. This could be the development of learning forms which caused Baan Paphai as a learning community.

Learning form of the community created the learning process on the initiative of agricultural management. Existing knowledge was managed under the relationship of community way of life and natural environment. Farming which had the learning process on the development of existing knowledge was the knowledge of the community in the sustainably agricultural development under the Sufficiency Economy model.